

9. The evolving challenge of transnational organized crime, Trends in Crime and Justice, 2005 (UNODC/UNICRI), p. 25–54.

10. 15358 / 10 COSI 69 ENFOPOL 298 CRIMORG 185 ENFOCUSTOM 94, URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15358-2010-INIT/en/pdf>.

11. Europol, URL: www.europol.europa.eu/index.asp?page=publications&language.

Симоненко Євгеній Віталійович,

начальник сектору кримінального аналізу
відділу кримінальної поліції Одеського
районного управління поліції
ГУНП в Одеській області;

Лисенко Анна Едуардівна,

інспектор відділу аналітичної роботи
управління кримінального аналізу
ГУНП в Одеській області;

Кузін Олександр Костянтинович,

інспектор відділу оперативних обліків
управління кримінального аналізу
ГУНП в Одеській області

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ

Одним із інструментів підвищення рівня протидії злочинності є використання новітніх досягнень та засобів технічного прогресу. Оперативність та ефективність застосування сучасних інформаційних технологій і автоматизованих баз даних відіграє значну роль у процесі розслідування кримінальних правопорушень, адже розслідування злочинів повною мірою залежить від інформації.

Інформаційні технології являють собою сукупність методів, інформаційних процесів їх використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують високу швидкість оброблення даних, швидкий пошук інформації, розосередження даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування [1].

Основою проведення кримінального аналізу є наявність якісного програмного забезпечення, адже аналітик щодня працює з великим обсягом інформації, яку отримує з інформаційних систем накопичувального характеру. У сучасних умовах інформаційні технології незамінні під час одержання інформації, побудови планів, схем, графіків, моделей, а також при ідентифікації особи, тощо.

Використання ПЗ під час аналізу даних має чимало переваг, підвищує результативність та ефективність роботи, дає можливість легко знаходити необхідні відомості та отримувати до них доступ. Розвиток сучасних інформаційних технологій дає змогу для створення

нових методів роботи, підвищення професіоналізму та збільшення корисної дії під час розслідування злочинів та аналізу інформації.

Під час побудови візуалізацій кримінальних правопорушень переважно використовується програмне забезпечення (далі ПЗ), яке призначене для бізнес-аналітики. Аналогів, які налаштовані безпосередньо на роботу з інформацією отриманою в ході розслідування правопорушень невелика кількість, одним з таких інструментів є IBM i2 Analyst's Notebook від i2 Group. Вказане ПЗ дозволяє максимально ефективно використовувати величезні обсяги інформації, поєднує в собі досить потужний інструментарій для формування баз даних, візуалізації інформації, модулі для пошуку по соціальним мережам, можливості геопозиціонування. Крім того, IBM i2 Analyst's Notebook має інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, що дозволяє аналітикам швидко зіставляти, аналізувати і наочно представляти дані з різних джерел отримання інформації, що скорочує час на пошук важливої інформації в складних даних. Однак деякі з зазначених функцій недоступні для використання, що в першу чергу пов'язано з недостатнім фінансуванням підрозділів кримінального аналізу.

Також серед інструментів, які були притосовані кримінальними аналітиками до своїх потреб, можна виділити комплексне програмне забезпечення створене для бізнес-аналізу Power BI від компанії Microsoft. За допомогою вказаного ПЗ процес візуалізації статистичних даних виходить на новий рівень, дозволяє робити їх інтерактивними та портувати на різні пристрої: планшети, смартфони, тощо.

Після повномасштабного російського вторгнення на територію України правоохоронні органи почали активно використовувати технологію розпізнавання обличчя в мережі «Інтернет» під назвою Clearview AI. Дане ПЗ було надано на безоплатній основі для тимчасового користування з метою спрощення ідентифікації загиблих, розпізнавання російських окупантів, які вчиняють військові злочини. У мирний час даний ресурс міг би стати одним з найпотужніших інструментів для ідентифікації злочинців.

Крім того, надано тимчасовий доступ до продукту BigDataPeople від компанія ARTELLENCE, який допомагає швидко, ефективно та структуровано встановити родинні та дружні зв'язки людини в соціальних мережах, власника номеру телефону, знайти особу в соціальних мережах по даним або фото.

Слід зазначити, що важливу роль при виявленні та реагуванні на правопорушення, у тому числі під час воєнного стану відіграє система відеоспостереження «Безпечне місто». Маючи доступ до відеоінформації з усіх камер, які розташовані на території міста, в режимі реального часу та архіву, аналітик може скласти повну або часткову картину подій правопорушення, а при наявності камер на визначення номерного знаку автомобіля та розпізнавання обличчя людей можливість ідентифікувати особу злочинця, або встановити безвісно зниклу особу.

Одним із найкращих результатів по попередженню злочинів за допомогою системи розпізнавання обличь досягла поліція Китаю. З 2018 року вони використовують смарт – окуляри в які було інтегровано систему автоматичного розпізнавання обличь осіб, які знаходяться в розшук. Для ідентифікації вказані окуляри приєднуються до мобільного телефону на операційній системі Android який виконує порівняння обличь з базою даних осіб які перебувають у розшуку. На практиці вони досить добре доказали свою ефективність та в перші дні допомогли виявити 26 фактів використання документів з ознаками підробки [2].

Невід’ємною частиною роботи кримінального аналітика являється пошук інформації OSINT. Наразі існує велика кількість інструментів, які спрощують спростити процес пошуку інформації. Одним з таких являється Lamprug, який дозволяє за декілька простих рухів «просканувати» мережу «Інтернет» та знайти згадування по номеру телефону, електронній адресі та у візуально зручній формі отримати інформацію щодо того коли була опублікована інформація, на якому веб-ресурсі та інші супутні дані по запиту.

Також, існує ряд безкоштовних рішень у месенджері «Telegram» та у мобільних додатків, які дозволяють встановити приналежність мобільного номеру телефону, до таких інструментів можна віднести: мобільні додатки «GetContact», в якому вказується інформація стосовно того, як номер телефону підписали інші користувачі додатку та «Eyeson», де можна побачити чи прив’язаний номер телефону до сторінки соціальної мережі «Facebook» та акаунту «WhatsUp».

Не слід забувати, що джерелом отримання інформації можуть бути і розповсюдженні месенджери, такі як «Viber», «WhatsUp», «Telegram», «Signal», а також соціальні мережі. Доволі часто люди висвітлюють своє життя шляхом публікації фото та відео-матеріалів, які можуть становити оперативний інтерес, це можуть бути місця відпочинку, фото з друзями та близькими родичами, авто та навіть фото документів.

Враховуючи вищевикладене, варто звернути увагу на забезпечення підрозділів кримінального аналізу новітніми інформаційними технологіями та програмним забезпеченням, не лише на час воєнного стану, а і для щоденного використання, так як на теперішній час успіх розкриття злочинів набагато залежить від інформації, яку надають саме підрозділи кримінального аналізу, тому важливо мати якісні та дієві інструменти для проведення аналітичної роботи. Також, важливим фактором являється обмін позитивним досвідом між підрозділами кримінального аналізу, а також перейняття передового світового досвіду від кримінальних аналітиків інших країн.

Список використаних джерел

1. Інформаційні технології.. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>.
2. Поліцейські в Китаї здобули розумні окуляри з розпізнавання облич / TechnoGuide. URL: <https://technoguide.com.ua/2018/02/14/policejskie-v-kitae-poluchili-umnye-ochki-s-raspoznavaniem-lic.html>.